

Norfolkterrier Rasspecifik avelsstrategi 2010

Innehållsförteckning

Inledning
Övergripande mål
Avelspolicy
Genetisk variation
Hälsa
Mentalitet
Exteriör

INLEDNING

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, RAS. Uppdraget att utforma RAS lades på specialklubbarna (i vårt fall Svenska Terrierklubben) som i sin tur har delegerat arbetet till rasklubbarna medan specialklubbarna ansvarar för samordningen. RAS ska aktualiseras och vid behov ändras och utvecklas vart 5:e år.

Avelsrådet kallade alla uppfödare i Svenska Norfolkterrierklubben (SNTK) till en uppfödarräff i oktober 2003 där vi arbetade fram ett förslag till en första RAS och en avelspolicy. Förslaget gick också ut till de uppfödare som inte var med på träffen. Det antogs därefter av styrelsen och RAS lades ut på klubbens hemsida.

Vid uppfödarräffen i september 2004 arbetade vi vidare utifrån det befintliga materialet, en större enkät som genomförts, en avelsanalys utförd av Per-Erik Sundgen, Genetica AB, och givetvis våra egna erfarenheter. Vid uppfödarräffen i oktober 2009 uppdaterades RAS och ett förslag skickades till styrelsen för fastställande.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Svenska Norfolkterrierklubben är en ideell förening som har som mål att inom ramen för specialklubbens stadgar tillvarata specifika intressen för rasen genom:

- att verka för gott samarbete, öppenhet och ärlighet uppfödare emellan genom lämpliga aktiviteter som t ex uppfödarräffar
- att snabbt fånga upp nya uppfödare och informera om klubben och dess verksamhet
- att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda och exteriört fullgoda hundar
- att bevara och utveckla rasens specifika egenskaper och verka för att avelsmässiga mål uppnås
- att informera och sprida kunskap om rasens beteende, dess fostran, utbildning och vård
- att bevaka och arbeta med frågor som har ett rasspecifikt intresse för hundägare och hundägandet
- att skapa och vidmakthålla goda relationer mellan omvärlden och hundägaren och hundägandet

AVELSPOLICY

Förslag till policy utformas av deltagarna på SNTK:s uppfödarräffar varefter styrelsen beslutar om den slutgiltiga lydelsen. Policyn hålls levande och aktuell genom revidering av RAS (vart 5:e år) och utvärdering sker på de årliga uppfödarräffarna.

Uppfödare ska följa SKK:s grundregler och registreringsbestämmelser samt Jordbruksverkets föreskrifter. Utöver detta bör uppfödare följa SNTK:s rasspecifika avelsstrategi.

Uppfödare rekommenderas att arbeta för en sund hundavel genom att

- ögonlysa de tilltänkta avelsdjuren inom ett år före första parning
- besvara hälsoenkäter så att klubben genom information till uppfödarna kan motverka spridning av ärftliga sjukdomar och defekter
- oavsett hundens ålder informera avelsrådet om sjukdomsfall som enligt veterinär kan vara genetiskt betingat

Uppfödare rekommenderas att arbeta för en breddning av avelsbasen genom att

- undvika att upprepa parningskombinationer, framför allt där båda könen förekommer i avkomman
- sträva efter att bibehålla en låg inavelsgrad, i genomsnitt 2,25 % eller lägre, samt att undvika parningar närmare än kusinparning, d v s 6,25 % inavelsgrad

Uppfödare rekommenderas vidare att

- informera om rasklubben och skänka gåvomedlemskap till valpköpare det första året av valpinnehavet
- utvärdera sina kullar så långt det är möjligt
- bevista uppfödarräffar
- om möjligt* låta mentalbeskriva sina avelshundar samt även uppmuntra sina valpköpare att göra detsamma med avkomman
- arbeta för öppenhet, ärlighet och ett gott samarbete uppfödare emellan

*) Många gånger kan det vara svårt att få tillgång till mentalbeskrivning.

Hanhundsägare rekommenderas att

- använda SKK:s parningsavtal
- inte låta sin hanhund lämna mer än 4 kullar per år (registreringsdatum gäller) samt inte låta sin hanhund bli överutnyttjad under dess livstid, d.v.s. hanhunden ska inte vara far till fler valpar än vad som motsvaras av 25 % av genomsnittet av antalet registreringar under de tre senaste åren. Beräknat på åren 2007 – 2009 är detta ca 34 valpar.
- utvärdera hanhundens avkommor så långt som möjligt.

GENETISK VARIATION

Historia:

Norfolk- och norwichterriernas allra tidigaste och egentliga ursprung känner vi inte till. Men vi vet att de små röda terrierna var mycket populära i East Anglia i östra England som var ett jordbruksområde. Första gången rasen omnämndes var runt 1890 men den kallades då trumpingtonterrier.

Hanhunden Rags kallas för rasens stamfar. Det sades att oavsett färg på tiken han parade blev valparna alltid röda. Några av de tikar han parade var en av strävårig foxterriertyp, en trumpingtonterrier, en liten glen of imaal och en helvit tik som sades vara en blandning av dandie dinmont och släthårig foxterrier – denna tik kallades Ninety och användes mycket i avel.

Rags mor liknade dåtidens aberdeen terrier som med tiden blev dagens skotska terrier. Hans far var en trumpingtonterrier.

De små röda terrierna innehöll en blandning av flera andra terrierraser - en större typ av yorkshireterrier, små irländska terrier, bedlingtonterrier, staffordshire bullterrier, foxterrier, dandie dinmont terrier och glen of imaal. Dessutom tror man att cairnterrier blandats in i aveln någon gång under 30- och 40-talen. Kennel Colonsay korsade in sealyhamterrier genom en lucas terrier (korsning mellan sealyham och norfolk) och strävårig tax. Under 40-talet korsades även borderterrier in i rasen liksom lakelandterrier under 50-talet, bl. a för att förbättra längden på halsen.

På dagens norfolkterrier kan man fortfarande se inblandningen av andra raser och med tanke på vad som ligger bakom norfolkterriern är det kanske inte så konstigt att det är svårt att avla fram korta ryggar, den önskvärda längden på nosen och breda skallar. Det händer också att öronen ibland påminner mer om t ex en irländares eller en sealyhams.

Idag är norfolkterriern i första hand en sällskapshund. En eller annan norfolkterrier fångar än idag råttor och lägger dem på hög, medan andra tittar på råttorna när de springer förbi utan minsta ansträngning att försöka fånga dem.

En del norfolkterrierägare tränar/tävlrar lydnad eller agility med sina hundar, andra viltspår. Några norfolkterrier används till eftersök, men också som drivande och stötande jakthund.

1964 importerades den första norfolkterriern till Sverige. Det var en dräktig tik från England. Hon fick senare två valpar. Den andra kullen i Sverige producerade vår första champion. Under 60-talet importerades 14 hundar från England och 12 kullar registrerades. Registreringssiffrorna har sedan sakta ökat.

Nutid:

Registreringssiffrorna har stabiliserat sig kring ca 130 valpar/importer per år.

I nedan presenterade statistik syns det tydligt att det påbörjade arbetet med RAS (2004) har haft en positiv inverkan på inavelsgraden som sänkts med drygt 40 %.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Inavelsgrad	2,1 %	3 %	2,4 %	2,5 %	1,7 %	1,5 %	1,5 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %

I nedan presenterade statistik framgår att kullstorlekarna inte nämnvärt har påverkats av inavelsgraden.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kullstorlek genomsnitt	2,5	2,4	2,8	2,6	2,4	2,6	2,6	2,5	2,7	2,6
Antal kullar	52	41	50	55	64	50	45	60	50	39

Mål:

En hanhund bör inte ha fler valpar efter sig än vad som motsvaras av ca 25 % av genomsnittet av antalet registreringar under de tre senaste åren, och detta under hela sin livstid.

Undvika att para närmare än kusinparning (inavelsgrad 6,25 %).

Sträva efter att i genomsnitt hålla sig under 2,25 % i inavelsgrad.

En god kontakt mellan uppfödarna är mycket viktig och det är önskvärt att de utvärderar sina kullar och att viktig information lämnas till avelsrådet.

HÄLSA**Historia:**

Norfolkterriern har alltid varit en frisk och sund hund. Inga SKK hälsoprogram finns för rasen.

Nutid:

En omfattande hälsoenkät genomfördes 2006 och resultatet presenterades 2007. 619 svar kom in. Norfolkterriern är fortfarande en frisk ras men klubben har uppmärksammat att det förekommer katarakt. Även hjärtfel förekommer där hunden dör för ung. Det är glädjande att konstatera att många ögonlyser sina hundar. Hälsoenkäten visade på en del hundar med blåsljud. Vissa av dessa har blivit sjuka vid sju års ålder och har avlidit inom ett år. Dessa hundar har fått diagnosen mitralis endokardos. Till uppfödarträffen 2007 inbjöds därför veterinären Anna Bodegård-Westling som har stort intresse i hjärtats sjukdomar och går i lära hos hjärtspecialisten Anna Tidholm. Hon höll föredrag om hjärtat och dess sjukdomar och då i synnerhet mitralis endokardos. Anna Bodegård-Westling är "vår kontakt" i hjärtfrågor och tillsammans med henne har vi påbörjat arbetet att med ultraljud undersöka ett större antal hundar för vidare utvärdering.

Mål:

Vid uppfödarkonferensen år 2009 kom vi fram till att rekommendera uppfödarna att fortsätta ögonlysa sina avelsdjur. Utvärdering sker årligen och resultatet ska ligga till grund för eventuella åtgärder. Vi önskar också att uppfödarna uppmuntrar sina valpköpare att ögonlysa sina hundar i vuxen ålder (över två års ålder).

Klubben kommer att söka bidrag från Svenska Kennelklubbens forskningsfonder för utredning av rasens hjärtstatus.

MENTALITET

Historia:

Ingen historisk statistik angående norfolkterrierns mentalitet står att finna men rasen har avlats för att passa både till jakt på skadedjur och till sällskapshund.

Nutid:

Rasstandarden säger att norfolkterriern ska vara en liten vaken, orädd, vänlig och inte grälsjuk hund. T.o.m. 2009 har 42 hundar mentalbeskrivits och resultatet pekar på att rasens mentala status stämmer väl med rasbeskrivningen. Se statistiken nedan:

Beskrivning	Tikar	Hanar
Socialitet	3,1	3,5
Nyfikenhet/Orädsla	3,1	3,2
Lekfullhet	1,7	2,3
Jaktintresse	1,7	1,9
Aggressivitet	2,1	2,1

Mål:

För att behålla det som står i rasstandarden måste man ha i åtanke att de genetiska förutsättningarna är viktiga för hunden. Miljön d v s de levnadsförutsättningar valpen ges under sin uppväxt och livstid avgör sedan hur väl hundens mentalitet tillvaratas. Uppfödaren har här ett stort ansvar att informera valpköparen om den rastypiska mentaliteten och uppmuntra till mentalbeskrivning. Uppföljning av resultaten från mentalbeskrivningar ska ske årligen.

EXTERIÖR

Historia:

Norfolkterriern har utvecklats från att vara mycket variationsrik i sitt utseende till den hund som idag mer överensstämmer med rasstandarden. Denna utveckling har skett utan att rasen för den skull förlorat sina funktioner, t ex som jägare och sällskap.

Nutid:

Rasstandarden säger: Norfolkterriern är en av de minsta terrierna men en "baddare" för sin storlek. Den är en liten, låg, livlig hund, kompakt och kraftig med kort rygg, god massa och benstomme med en idealmankhöjd på 25-26 cm.

Mätningen 2007 (se tabell nedan) visar att hundarna som representerat rasen vid mätningen väl stämmer med idealmankhöjden. Detta har även varit fallet vid mätningarna 1997 och 2002.

Kön	Antal	Minst	Störst	Medel
Hanar	13	24 cm	28 cm	26,19 cm
Tikar	16	23 cm	25,5 cm	24,53 cm

huvudet – stopet är oftast väl markerat.

nosparti – från att nospartiet 2005 bedömdes ha varit mer utfyllt syns 2009 en tillbakagång.

bett/käkar – bettet ska vara saxbett med kraftiga och ganska stora tänder. Kraftiga käkar. Betten kan vara varierande och det förekommer att tänder saknas. Tunna underkäkar förekommer.

ögon – de ska vara ovala, mörka och djupt liggande. En del stora och/eller runda ögon kan fortfarande ses.

öron – dessa ska vara medelstora, V-formade med svagt rundade spetsar, framåtvikta tätt intill kinderna. Öronen har blivit något större.

svans – denna ska vara av måttlig längd i balans med hunden, tjock vid ansättningen och avsmalnande mot spetsen. Den skall vara så rak som möjligt och bäras käckt men inte överdrivet glatt över ryggen. Svansarna har blivit rakare. Låg svansansättning förekommer.

extremiteter – dessa ska vara välvinklade och parallella. Skuldran ska vara väl tillbakalagd och skuldra och överarm ska vara av ungefär samma längd. Vinklarna bak är bra men skuldrorna behöver bli bättre tillbakalagda. Överarmen behöver bli längre. Lösa armbågar förekommer.

päls – pälsen skall vara hård, sträv, rak och tätt åtliggande. Enstaka avvikelser förekommer.

Mål:

Vi ska eftersträva att få hundar som är korrekt balanserade mellan höjd och längd. Vi skall också eftersträva att få fulltandade hundar med korrekta bett.

Vi ska fortsätta att mäta höjden på våra hundar vart 5:e år och vara vaksamma så att inte storleken drar iväg över de 25-26 cm i mankhöjd som rasstandardens anger. Nästa mätning blir år 2012.

Klubben har för avsikt att årligen i Norfolk Nytt nr 2 skicka ut en blankett om tandstatus som uppfödarna kan ge till valpköparna när hunden är ett år. Tanken är att om valpköparen känner sig osäker kan han/hon ta med blanketten till veterinären vid valpens 1-års spruta och få hjälp att fylla i uppgifterna korrekt. Materialet skickas till avelsrådet för sammanställning. Blanketten ska även finnas på klubbens hemsida.

Det får inte glömmas bort att variationen måste bibehållas för att rasen ska kunna utvecklas i positiv riktning. Våra utställningsdomare har ett stort ansvar för att rasen behåller sin exteriöra korrekthet.